

พรหมจรรย์ ๘๗

สุภีร์ ทุมทอง

๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๑

กรรมฐาน

๑. กายคตาสติ

๒. อานาปานสติ

๓. มรณสติ

๔. พุทธธานุสสติ

๔.๑ คุณประโยชน์และอานิสงส์

๔.๒ วิธีเจริญพุทธธานุสสติ

๔.๒.๑ วิธีเจริญพุทธานุสสติ

๑. โส ภควา อิติปิ อรหํ
๒. โส ภควา อิติปิ สมมาสมพุทโธ
๓. โส ภควา อิติปิ วิชชาจรณสมปนโน
๔. โส ภควา อิติปิ สุกโต
๕. โส ภควา อิติปิ โลกวิทู

๔.๒.๑ วิธีเจริญพุทธานุสสติ

๖. โส ภควา อิติปิ อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ
หรือ (๑) โส ภควา อิติปิ อนุตฺตโร
(๒) โส ภควา อิติปิ ปุริสทมฺมสารถิ
๗. โส ภควา อิติปิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ
๘. โส ภควา อิติปิ พุทฺโธ
๙. โส ภควา อิติปิ ภควา

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

จตส์โส อีมา ภิกฺขเว อคฺคปณฺณตฺติโย. กตฺมา จตส์โส.
เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อตฺตภาวีนํ ยทิตฺถํ ราหุ อสุรินฺโท.
เอตทคฺคํ ภิกฺขเว กามโภคีนํ ยทิตฺถํ ราชา มนุธาตา.
เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อาธิปเตยฺยานํ ยทิตฺถํ มาโร ปาปีมา.
สเทวเก ภิกฺขเว โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก
สสุสมณพฺรหฺมณฺเีย ปชาย สเทวมนุสฺสาย
ตถาคโตะ อคฺคมกฺขายติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ.

(อัง.จตุกก. ๒๑/๑๕ ปัญญัตติสูตร)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

โลโก ภิกฺขเว **ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺโธ**,

โลกสฺมา ตถาคโต วิสฺยุตฺโต.

โลกสมุทโย ภิกฺขเว ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺโธ,

โลกสมุทโย ตถาคตสฺส ปหีโน.

โลกนโรโร ภิกฺขเว ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺโธ,

โลกนโรโร ตถาคตสฺส สจฺฉิกโต.

โลกนโรธคามินิ ปฏฺฐิปทา ภิกฺขเว ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธา,

โลกนโรธคามินิ ปฏฺฐิปทา ตถาคตสฺส ภาวิตา.

(ขุ.อิติ. ๒๕/๑๑๒ โลกสูตร)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

ยัม ภิกฺขเว สเทวกสฺส โลกสฺส สมารกสฺส สพรหมกสฺส
สสฺสมณพฺรหฺมณฺเญยา ปชาย สเทวมนุสฺสาย
ทิกฺขจํ สุตํ มุตํ วิญญาตํ
ปตฺตํ ปรีเยสีตํ อนฺุวิจริตํ มนสา,
ยสฺมา ตํ ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธํ,
ตสฺมา “ตถาคโต” ตี วุจฺจตี.

(ขุ.อิติ. ๒๕/๑๑๒ โลกสูตร)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

ยลฺยจ ภิกฺขเว รตฺตี ตถาคโต

อนุตฺตรํ สมมาสมโพธิ อภิสมฺพุชฺฌมติ,

ยลฺยจ รตฺตี อนูปาทิสเสสาย นีพฺพานธาตุยา ปรีนินฺพพายติ,

ยเมตสฺมึ อนฺตเร ภาสติ ลปติ นินฺทิสติ,

สพฺพนตฺตํ ตเถว โหติ โน อญฺญถา,

ตสฺมา “ตถาคโต” ตี วุจฺจติ.

(ขุ.อิติ. ๒๕/๑๑๒ โลกสูตร)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทบาทอื่นๆ

ยถาวาที ภิกขเว ตถาคโต ตถากาโร,
ยถากาโร ตถาวาที.

อิตี ยถาวาที ตถากาโร, ยถากาโร ตถาวาที,
ตสฺมา “ตถาคโต” ตี วุจฺจตี.

(ขุ.อิตี. ๒๕/๑๑๒ โลกสูตร)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

สเทวเก ภิกฺขเว โลกเ สมารเก สพรหมเก
สสุสมณพราหมณียา ปชาย สเทวมนุสฺสาย
ตถาคโต อภิกฺ อภิภูโต อณฺทตฺถุทโส วสวตฺตี,
ตสฺมา “ตถาคโต” ตี วุจฺจตี.

(ขุ.อิติ. ๒๕/๑๑๒ โลกสูตร)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

อภฺรฺรหฺมฺหิ การณฺเหหิ ภควา “ตถาคโตะ”ติ วุจฺจติ.

กตเมหิ อภฺรฺรหฺมฺหิ.

ตถา อาคโตะติ ตถาคโตะ. (๑)

ตถา คโตะติ ตถาคโตะ. (๒)

ตถลภฺขณฺ อาคโตะติ ตถาคโตะ. (๓)

ตถธมฺเม ยาทาวโตะ อภิสสมฺพุทฺโตะติ ตถาคโตะ. (๔)

(อรรถกถาพุทธวงศ์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

ตถทสฺสีตาย ตถาคโตะ. (๕)

ตถวาทีตาย ตถาคโตะ. (๖)

ตถากาโรตาย ตถาคโตะ. (๗)

อภิกฆานนุเจนฺ ตถาคโตะ. (๘)

(อรรถกถापुทธวงส์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

(๑) กณฺ์ ภคฺวา ตถา อาคโตะติ ตถาคโตะ.

ยถา เยน อภินิหารเณ ทานปารมี ปุเรตฺวา

สีลเนกขมฺมปญฺญาวิริยขนฺตีสจฺจอชฺฉิฏฺฐาน

เมตฺตฺวเปกฺขาปารมี ปุเรตฺวา อีมา ทส ปารมีโย

ทส อูปปารมีโย ทส ปรมตฺถปารมีโยติ

สมตฺตีส ปารมีโย ปุเรตฺวา

(อรรถกถापुत्रवंग्)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

องฺคปริจฺจาคํ ชีวิตปริจฺจาคํ

ธนฺรชฺชปฺตฺตทการปริจฺจาคนฺตี

อิเม ปญฺจ มหาปริจฺจาเค ปริจฺจชิตฺวา

ยถา วิปสฺสีอาทโย สมฺมาสมฺพุทฺธา อาคตา

ตถา อมฺหากมฺปิ ภควา อาคโตตี ตถาคโต.

(อรรถกถาพุทธวงศ์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

(๒) กถํ **ตถา คโตติ ตถาคโต.**

ยถา สมุปติชาตา วิปสุสีอาทโย

สเมหิ ปาเทหิ ปถวียํ ปติฏฺเฐจาย อุตฺตราภิมุขา

สตฺตปทวิทฺติหาเรณ คตา

ตถา อมฺหากมฺปิ ภควา คโตติ ตถาคโต.

(อรรถกถาพุทธวงศ์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

(๓) กถํ **ตถลกขณํ อาคโตติ ตถาคโต.**

สพฺเพสํ รูปารูปธมฺมานํ สลกขณํ

สามณฺณลกขณณฺจ ตถํ อวิตถํ ญาณคตฺติยา

อาคโต อวิรัชฺฌิตฺวา ปตฺโต อนฺุพฺพุทฺโธติ ตถาคโต.

(อรรถกถापुत्रवंग्)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

(๔) กณํ ตถธมฺเม ยถาวโต อภิสมฺพุทฺโธติ ตถาคโต.

ตถธมฺมา นาม จตฺตาริ อริยสจฺจานิ.

ยถาห “จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว ตถานิ อวิตถานิ อนนฺนถานิ..

ตานิ จ ภควา อภิสมฺพุทฺโธ ตสฺมา ตถานํ อภิสมฺพุทฺธตฺตา

“ตถาคโต”ติ วุจฺจติ. อภิสมฺพุทฺธตฺโถ หิ เอตฺถ คตสทฺโท.

(อรรถกถापुทธวงส์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

(๖) กถํ์ **ตถวาทีตาย ตถาคโต.**

ยญจ อภิสมุโพธิยา ปรีนิพพานสุส จ อนฺตเร

ปญจจตุตถาสวสุสปริมาณกาเล

สุตฺตาทินวงฺคสงฺคหิตํ ภาสีตํ ลปีตํ ตถาคเตน

สพฺพํ ตํ เอกตุลาเย ตฺลิตํ วย ตถเมว อวิตถเมว โหติ.

(อรรถกถापुทธวงส์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

(๗) กณั ตถากาโริตาย ตถาคโตะ.

ภควา หิ ยัม ยัม วาจัม อภาสี, ตัม ตัม เอว กาเยน กโรติ

วาจาย กาโย อณุโลเมติ, กายสุสปี วาจา.

ยถา จ วาจา คตา, กาโยปี ตถา คโตะ

ยถา กาโย คโตะ, วาจาปี ตถา คตา.

เอวัม ตถากาโริตาย ตถาคโตะ.

(อรรถกถาพุทธวงส์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

(๘) กถํ อภิภวนนฺนุเจนฺน ตถาคโตะ.

อุปริ ภวคฺคํ เหฏฺฐา อวีจํ ปริยนฺตํ กตฺวา

ติริยํ อปริมาณาสุ โลกาตฺตฺสุ สพฺพสฺสฺสฺเต อภิภวตี

สีเลนปี สมานาปี ปญฺญาปี วิมุตฺตียาปี

วิมุตฺตึทธานทสฺสเนนปี

น ตสฺส ตฺลา วา ปมานํ วา อตฺถิ

อถ โข อตฺุโล อปฺปเมยฺโย อนฺตฺุโร.

(อรรถกถาพุทธวงศ์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นทรงได้นามว่า “ตถาคต”

เพราะเหตุ ๘ ประการ ดังนี้

(๑) เป็นผู้เสด็จมาเหมือนพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ

(๒) เป็นผู้เสด็จไปเหมือนพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ

(๓) เป็นผู้เข้าถึงลักษณะจริงแท้

(๔) เป็นผู้ตรัสรู้ธรรมแท้ตามเป็นจริง

(อรรถกถापुทธวงส์)

๔.๒.๒ ระลึกด้วยบทอื่นๆ

- (๕) เป็นผู้รู้เห็นทุกอย่าง
และเป็นผู้แสดงความจริงแก่ชาวโลก
  - (๖) เป็นผู้กล่าวแต่สิ่งจริงแท้
  - (๗) เป็นผู้ทำเหมือนที่พูดและเป็นผู้พูดเหมือนที่ทำ
  - (๘) เป็นผู้ครอบงำสัตว์ทั้งปวง
- (อรรถกถापुทธวงศ์)

สวัสดีครับ